

دانشور

پژوهشگی

بررسی الـ HLA-DQB1*3 در بیماران مبتلا به آلوپسیا آره آتا

*نویسنده: صبا ترشایی^۱، الهام مسلمی^۲، اکرم سادات طباطبائی پناه^۳

۱. کارشناسی ارشد زیست‌شناسی سلولی و مولکولی، گروه زیست‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران‌شرق، تهران، ایران.

۲. استادیار، گروه زیست‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران‌شرق، تهران، ایران.

۳. استادیار، گروه زیست‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران‌شرق، تهران، ایران.

E-mail: tabatabaeipanah@gmail.com

* نویسنده مسئول: اکرم سادات طباطبائی پناه

چکیده

مقدمه و هدف: آلوپسیا آره آتا (AA) یک بیماری چند عاملی است که با ریزش مو به خصوص در ناحیه سر شناسایی می‌شود و پنج میلیون نفر را تحت‌تأثیر خود قرار داده است. نواحی خاصی از HLA ها شناسایی شده که با پاتوژن بیماری آلوپسیا آره آتا در ارتباط است. در این تحقیق اثر فراوانی الـ HLA-DQB1*3 روی بیماران آلوپسیا آره آتا و افراد کنترل بررسی شده است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه شامل سی بیمار AA (سیزده زن و هفده مرد، میانگین سنی $26/3 \pm 2/28$) و پانزده نفر کنترل سالم (پنج زن و ده مرد با میانگین سنی $1/5 \pm 1/30$) می‌باشد. DNA از نمونه‌های خون با استفاده از روش DNG plus PCR-SSP استخراج شد و با روش PCR-SSP تشخیص HLA(HLA-DQB1*3) انجام شد. علاوه بر این، ارتباط بین این الـ HLA با فاکتورهای دموگرافیک بررسی شد.

نتایج: فرکانس الـ HLA-DQB1*3 در مقایسه با افراد کنترل ($26/7$ درصد)، در بیماران به‌طور چشمگیری بالاتر نبوده است ($7/26$ درصد). هیچ ارتباطی بین سابقه خانوادگی، استرس، ترس و سن شروع بیماری با بیماران مبتلا به آلوپسیا آره آتا یافت نشد. $P > 0.5$.

نتیجه‌گیری: داده‌های ما هیچ ارتباطی بین الـ HLA-DQB1*3 و موقع بیماری آلوپسیا آره آتا نشان نمی‌دهند.

وازگان کلیدی: PCR-SSP، HLA-DQB1*3، آلوپسیا آره آتا، بیماری خودایمنی.

دوماهنامه علمی-پژوهشی
دانشگاه شاهد
سال بیست و چهارم - شماره ۱۲۹
تیر ۱۳۹۶

دریافت: ۱۳۹۶/۰۲/۲۵
آخرین اصلاح: ۱۳۹۶/۰۴/۰۷
پذیرش: ۱۳۹۶/۰۴/۱۴

مقدمه

زیادی در سطح سلول‌های ارائه‌کننده آنتیژن مانند سلول‌های دندریتیک بیان می‌شوند (۳).

مطالعات روی بیماری AA، ارتباط بین این بیماری با آنتیژن‌های HLA کلاس I و II را نشان می‌دهند. HLA-DQB1*3 ال، ژنی مربوط به زنجیره بتای HLA-DQ است که جزء HLA‌های کلاس II می‌باشد که در برخی جمعیت‌ها با بیماری AA مربوط است (۴).

هدف از انجام این مطالعه، مقایسه فراوانی ال بین HLA-DQB1*3 میان بیماران AA و افراد کنترل و بررسی ارتباط این ال با استعداد ابتلا به AA در جمعیت ایرانی است.

مواد و روش‌ها

نمونه‌گیری

در این مطالعه از سی نمونه، بیماران مبتلا به آلوپسیا آره آتا که به بیمارستان‌های فوق‌تخصصی شهدای تجریش و بیمارستان فوق‌تخصصی لقمان از مرداد سال ۹۳ تا آبان سال ۹۴ مراجعه کرده بودند، استفاده شد. نمونه‌گیری زیرنظر کمیته اخلاق دانشگاه پزشکی شهیدبهشتی و تحت معیارهای سازمان بهداشت جهانی^۳ (WHO) بود. همچنین از پانزده فرد کنترل نیز نمونه جمع‌آوری شد. در هنگام جمع‌آوری خون افراد، فرم پرسشنامه تکمیل شد. سؤالات پرسشنامه بر اساس ارتباط این بیماری با فاکتورهای مهم دخیل در ایجاد آن طراحی شد و برای طراحی سؤالات این پرسشنامه از مقالات معتبر (۵) استفاده گردید. نمونه‌های خون در فالکون‌های حاوی EDTA 1mg جمع‌آوری و در دمای منفی بیست درجه سانتی‌گراد تا زمان استخراج کامل نگهداری شدند.

بیماری آلوپسیا آره آتا^۱ (AA) یک اختلال خودایمنی شایع پوستی است که به‌شکل اختصاصی فولیکول‌های مو را نشانه می‌رود و مانع از رشد آن‌ها در منطقه خاصی از بدن فرد می‌شود. رخداد این بیماری وابسته به بسیاری از عوامل مثل فاکتورهای ژنتیکی، بی‌نظمی‌های سیستم عصبی، حضور فاکتورهای التهابی و هورمونی، عوارض دارویی و کم خونی است. بروز در میان دوقلوهای همسان در ۵۵ درصد موارد دیده می‌شود که بر مهم‌بودن عوامل ژنتیک در کنار عوامل محیطی تأکید دارد. شیوع این عارضه در حدود ۱۵۰ مورد در هر صدهزار نفر تخمین‌زده می‌شود که معادل حدود ۰/۲ درصد از جمعیت برآورد می‌شود. افراد مبتلا به AA دچار ازدست‌دادن منطقه‌ای مو در برخی از نواحی سر یا بدن می‌شوند (۱). شیوع AA به‌شکل خانوادگی بین ۳ تا ۴ درصد است. مشخص شده است که ۳۷ درصد از بیمارانی که بیماری آن‌ها قبل از سی سال بروز می‌کند، دارای سابقه خانوادگی هستند. حدود ۶۰ درصد از این بیماری، قبل از ۲۰ سالگی رخ می‌دهد و شیوع بیماری در هر دو جنس تقریباً یکسان است. مطالعات نشان می‌دهد که عوامل نژادی هم می‌تواند در شیوع این بیماری مؤثر باشد (۲).

یکی از فاکتورهای ژنتیکی مربوط با پیشرفت AA، Locus HLA^۲ است. ژن‌های سیستم HLA بر روی بازوی کوتاه کروموزوم شماره شش قرار گرفته است. در منطقه HLA ژن‌های کلاس I، II، و III وجود دارند. منطقه HLA کلاس II متراکم‌ترین ناحیه ژنوم برای ارتباطات با بیماری‌ها است. این منطقه شامل ژن‌های بسیار پلی مورفیک DQ و DR می‌باشد. مولکول‌های کلاس II شامل یک زنجیره آلفا (DQA) و یک زنجیره بتا (DQB) هستند و نقش مهمی در سیستم ایمنی توسط ارائه پروتئین‌های خارج سلولی دارند. این مولکول‌ها به میزان

^۳. World Health Organization

^۱. Alopecia Areata

^۲. Human Leukocyte Antigen

تعیین ژن ۳ HLA-DQB1*

موردنبررسی قرار گرفت. تفسیر نتایج براساس وجود و یا عدم وجود باندهای اختصاصی انجام پذیرفت.

آنالیز آماری

آنالیز آماری توسط نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ انجام شد. نتایج متغیرهای کمی به شکل میانگین و SE و نتایج متغیرهای کیفی به شکل عدد و فراوانی عنوان شد. برای مشخص کردن توزیع نرمال داده‌ها از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف^۳ استفاده شد. جهت مقایسه مقادیر متغیرهای کیفی در دو گروه از آزمون مرربع کای و برای مقادیر متغیرهای کمی از آزمون لوجستیک رگرسیون^۴ برای اندازه‌گیری نسبت‌شانس^۵ (OR) و ضریب اطمینان ۹۵ درصد^۶ (CI) به منظور بررسی فاکتورهای خطر استفاده شد. همه مقادیر^۷ P دودمه^۸ بودند و CI ها در ۹۵ درصد تنظیم گردید. مقادیر کمتر از ۰/۰۵ به عنوان معنی‌دار در نظر گرفته شد.

نتایج

این مطالعه شامل سی بیمار AA (هفده مرد و سیزده زن) با میانگین سنی 27.3 ± 2.8 و همچنین پانزده نفر کنترل (ده مرد و پنج زن) با میانگین سنی 15 ± 1.1 (p=۰/۲۶) بود. اطلاعات دموگرافیک بیماران در جدول ۲ آمده است. نتایج ما نشان می‌دهد که برخلاف اکثر بیماری‌ها که با افزایش سن، افزایش می‌یابد، بیماری AA در محدوده سنی ۲۶ تا ۳۵ سال بیشترین فراوانی را دارد (شکل ۱).

پس از جمع‌آوری نمونه‌های افراد بیمار و کنترل، نمونه‌های خون از فریزر بیرون آورده شد و DNA ژنومیک به روش الکتروفورز ژل آکارز، تأیید و استخراج شده استخراج شده توسط اسپکتروفوتومتر مشخص گردید. جذب نوری DNA^۹ استخراج شده با استفاده از اسپکتروفوتومتر در طول موج ۲۶۰ و ۲۸۰ نانومتر قرائت و سپس غلظت‌های هر کدام از نمونه‌ها تعیین شد.

ژن ۳ HLA-DQB1* توسط واکنش زنجیره‌ای پلیمراز با تکنیک پرایمرهای اختصاصی سکانس^{۱۰} (PCR-SSP) تکثیر و شناسایی شد. این روش PCR در تعیین HLA روشی حساس و دقیق است. در این روش هر جفت پرایمر قادر به شناسایی توالی اختصاصی مربوط به خود می‌باشد. توالی نوکلئوتیدی، غلظت، طول Tm، پرایمر و اندازه محصول در جدول ۱ آمده است.

هر ۰/۵ میکرولیتر واکنش شامل ۱ میکرولیتر DNA ژنومی، ۰/۵ میکرولیتر بافر PCR (۱۰x)، ۰/۸ میکرولیتر ۰/۴ mM dNTP (۲۵ mM MgCl₂)، ۰/۵ میکرولیتر میکرولیتر آنزیم Taq polymerase (۵ U/µl) و ۱ میکرولیتر از پرایمرهای Forward و Reverse اختصاصی (که همگی از شرکت Bioneer کرۀ جنوبی بودند) می‌شد. محلول حاصل در دستگاه ترموسایکلر قرار گرفت. واکنش PCR به شکل زیر انجام شد: پس از یک واسرشتگی اولیه در ۹۳°C به مدت سه دقیقه، DNAها توسط چهل سیکل تکثیر شدند. این سیکل‌ها شامل مرحله واسرشتگی در ۹۳°C به مدت چهل ثانية، مرحله اتصال پرایمر در ۶۴°C به مدت چهل ثانية و مرحله گسترش در ۷۲°C به مدت چهل ثانية بود. همچنین گسترش نهایی در دمای ۷۲°C به مدت پنج دقیقه صورت گرفت. پس از انجام PCR نمونه‌ها به روی ژل آکارز ۲ درصد رنگ‌شده با سایبر گرین (سیناکلون، ایران) برده شدند و نتیجه ژل زیر نور فلورسانس

^۳. Kolmogorov-Smirnov

^۴. Logistic Regression

^۵. Odd Ratio

^۶. ۹۵% confidence interval

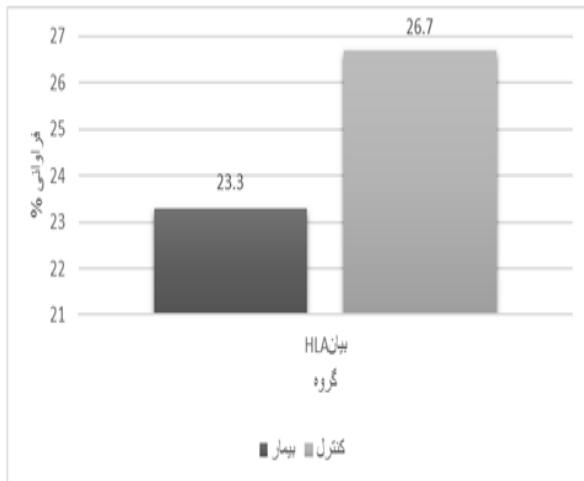
^۷. P Value

^۸. Two-tailed

^۹. Optical Density

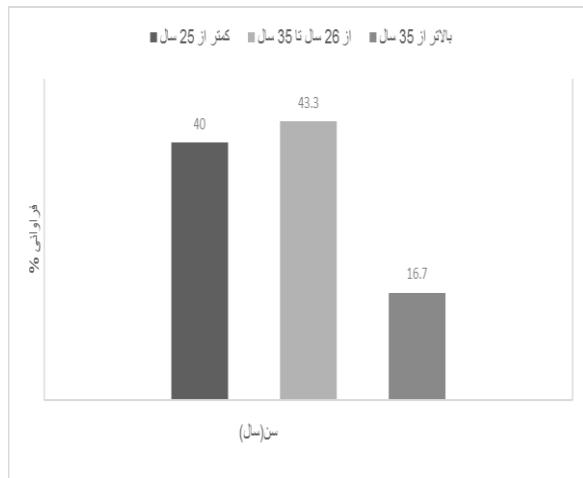
^{۱۰}. Polymerase chain reaction-sequence specific primer

نتایج بررسی PCR-SSP نشان می‌دهد که HLA-DQB1*3 در بیماران AA در مقایسه با افراد کنترل افزایش نیافرته است (شکل ۲) ($P = ۰/۸$). جدول ۳ بیماران و افراد کنترل دارا و فاقد این ال را بهمراه اطلاعات آماری نشان می‌دهد.

شکل ۲. فراوانی ژن HLA-DQB1*3 در نمونه‌های بیمار مبتلا به AA و کنترل

با بررسی ارتباط بین فاکتورهای دموگرافیک و وجود HLA-DQB1*3 در بیماران مشخص شد که هیچ فاکتوری ارتباط معنی‌داری با وجود این ال ندارد (جدول ۴).

شکل ۱. گروههای سنی در افراد بیمار مبتلا به آلوپسیا آره آتا

میزان فراوانی شدت بیماری متوسط (زیر ۵۰ درصد) و شدت بیماری شدید (بالای ۵۰ درصد) می‌باشد. نتایج نشان می‌دهند که ۵۰ درصد از بیماران دارای بیماری شدید و ۵۰ درصد از بیماران دارای شدت بیماری متوسط بوده‌اند. همچنین نتایج ما حاکی از این است که سر بیشترین فراوانی را در محل ریزش مو داراست. با بررسی P value ها بین بیماران و افراد کنترل، استرس، معنی دار است؛ بنابراین، استرس می‌تواند به عنوان یکی از فاکتورهای خطر این بیماری مطرح باشد.

جدول ۱. توالی نوکلئوتیدی، غلظت، طول، T_m و اندازهٔ محصول پرایمرهای مورداستفاده.

اندازه محصول	Tm	طول	توالی نوکلئوتیدی	غلاظت پرایمر	نوع پرایمر	زن
250 bp	62°C	22 mer	ATTTCGTGTACCAAGTTAACGC-3'-5'	(10 pmol/μl)	Forward	HLA-DQB1*3
	60°C	18 mer	3' - CGTGCGGAGCTCCAACTG-5'	(10 pmol/μl)	Reverse	

جدول ۲. اطلاعات دموگرافیک افراد بیمار و کنترل مبتلا به AA

P value	گروه کنترل	گروه بیمار	خصوصیت				
-	۵(۳۳%/۳)	۱۳(۴۳%/۳)	زن		جنس		
	۱۰(۶۶%/۷)	۱۷(۵۶%/۷)	مرد				
+/۲۶	۳۰/۱±۱/۵	۲۶/۳±۲/۲۸	سن (سال) (M±SE) (M±SE)				
-	-	۵/۰±۰/۸۶	مدت زمان ابتلا (سال) (M±SE) (M±SE)				
-	-	۲۱/۱۶±۵/۸۳	سن شروع ابتلا (سال) (M±SE) (M±SE)				
+/۲۱	۱(۶%/۷)	۶(۲۰%)	وجود سابقه خانوادگی				
+/۰۱	۶(۴۰%)	۱(۳%/۳)	سابقه ابتلا به عفونت موضعی				
+/۰۵	۱(۶%/۷)	۹(۳۰%)	وجود مشکلات ناخن				
+/۰۱	۶(۴۰%)	۲۳(۷۶%/۷)	دارابودن استرس				
+/۲۶	۱(۶%/۷)	۶(۲۰%)	ابتلا به افسردگی مزمن				
+/۲	۲(۱۳%/۳)	۹(۳۰%)	ابتلا به کم خونی				
-	*	۵(۱۶%/۷)	ابتلا به بیماری خودایمنی				
-	*	۷(۲۳%/۳)	ابتلا به بیماری‌های کبدی				
+/۰۵	۲(۱۳%/۳)	۱۳(۴۳%/۳)	سابقه جراحی				
+/۴۸	۱(۶%/۷)	۴(۱۳%/۳)	سابقه اگزما پوستی				
+/۶۱	۱(۶%/۷)	۱(۳%/۳)	کاهش شدید وزن				
+/۳۵	۳(۲۰%)	۱۰(۳۳%/۳)	در معرض آفات شدید بودن				
+/۷۱	۱(۶%/۷)	۳(۱۰%)	سابقه تغییرات هورمونی				
+/۶۷	۶(۴۰%)	۱۴(۴۶%/۷)	تجربه ترس شدید				
-	-	۱۵(۵۰%)	کمتر از ۵۰ درصد		شدت بیماری		
	-	۱۵(۵۰%)	بیشتر از ۵۰ درصد				
-	-	۲۶(۸۶%/۷)	سر		محل ریزش مو		
	-	۱۰(۳۳%/۳)	ریش و سبیل				
	-	۹(۳۰%)	ابرو				
	-	۶(۲۰%)	مزه				

جدول ۳. فراوانی HLA-DQB1*3 در بیماران مبتلا به AA در مقایسه با افراد سال

P value	95%CI	OR	χ^2	افراد کنترل		بیماران		HLA-DQB1*3
				%	N	%	N	
				۷۳/۳	۱۱	۷۶/۷	۲۲	
+/۸	۰/۲-۴/۹	۱/۱۶	+/۰۶	۲۶/۷	۴	۲۲/۳	۷	منفی مثبت

HLA, Human leucocyte antigen; OR odd ratio; 95% CI, 95% confidence interval; χ^2 : Chi Square , N: number

جدول ۴. ارتباط بین فاکتورهای دموگرافیک با HLA-DQB1*3

فاکتورهای دموگرافیک	P value	OR	95% CI
جنسیت	۰/۷۷	۱/۲۲	۰/۳-۴/۹
سن (سال)	۰/۲۵	۰/۹۶	۰/۹-۱/۰۲
مدت زمان ابتلا (سال)	۰/۴	۰/۹	۰/۷-۱/۱
سن شروع ابتلا (سال)	۰/۳	۰/۹	۰/۹-۱/۰۲
وجود سابقه خانوادگی	۰/۵	۲/۱۴	۰/۲-۲۰/۰۶
سابقه ابتلا به عفونت موضعی	۰/۵	۲/۱	۰/۲-۲۰/۰۶
وجود مشکلات ناخن	۰/۲	۳/۶	۰/۴-۳۲/۲
دارابودن استرس	۰/۴	۱/۷	۰/۴-۶/۹
ابتلا به افسردگی مزمن	۰/۵	۲/۱	۰/۲-۲۰/۰۶
ابتلا به کم خونی	۰/۸	۰/۸	۰/۱-۳/۸
ابتلا به کم کاری تیروئید	۰/۹	۰/۹	۰/۰۹-۱۰/۳
ابتلا به بیماری های کبدی	۰/۷	۰/۷	۰/۱۲-۴/۷
سابقه جراحی	۰/۶	۱/۴	۰/۳-۶/۵
سابقه اگرمای پوستی	۰/۴	۰/۴	۰/۰۶-۳/۰۲
کاهش شدید وزن	۰/۲	۰/۲	۰/۰۳-۲/۲
در معرض آفتاب شدید بودن	۰/۸	۱/۱	۰/۲-۵/۰۷
سابقه تغییرات هورمونی	۰/۹	۰/۹	۰/۰۹-۱۰/۳

بحث

HLA-DQ یک گیرنده سطح سلولی پروتئینی است که بر روی سلول‌های عرضه‌کننده آنتیژن^۱ (APC) یافت می‌شود. ژن HLA-DQB1 باعث ساخت یک پروتئین که نقش مهمی در سیستم ایمنی بدن ایفا می‌کند، می‌شود. این پروتئین به قطعات پروتئین در خارج از سلول متصل می‌شود و در واقع، باعث شناسایی و عرضه آنتیژنهای بیگانه می‌گردد. هنگامی که تحمل به پروتئین‌های خودی از دست برود، DQ می‌تواند در ابتلا به بیماری‌های خودایمنی درگیر شود (۸).

HLA یکی از قوی‌ترین فاکتورهای ژنتیکی درمورد بیماری آلوپسیا آره آتا است. مطالعات نشان می‌دهد که تغییرات در ژن HLA با AA ارتباط دارند و لوکوس HLA-DQB1*3 می‌تواند یکی از قوی‌ترین ارتباطات را با این بیماری داشته باشد (۹). ارتباط الال‌های کلاس HLA-DQ با بیماری‌های خودایمنی مثل آلوپسیا آره آتا عمدهاً به خاطر این است که مولکول HLA کلاس II در

مو، بسیاری از عملکردهای بیولوژیکی مهم را ایفا می‌کند. فولیکول‌های مو از لحاظ اندازه و شکل، بسته به موقعیت‌شان متفاوت هستند؛ اما همه آن‌ها ساختارهای پایه مشابهی دارند. هرگونه نقص و اختلال در چرخه عملکرد مو سبب تولید بیماری‌هایی مثل ریزش مو می‌شود (۶).

آلوپسیا یک نوع بیماری خودایمنی است که افراد در آن، قسمتی از موی خود را از دست می‌دهند. آلوپسیا آره آتا یکی از انواع شایع آلوپسیا است که به معنی کاهش موی سر یا موی هر قسمتی از بدن به هر علتی است (۱). عوامل مختلفی مثل وراثت و سابقه خانوادگی، نژاد، ارتباط با HLA، اتوآنتی‌بادی و استرس سبب ایجاد این بیماری می‌شوند (۲).

در بین ژن‌هایی که با خودایمنی در ارتباط هستند، قوی‌ترین ارتباط با ژن‌های MHC (HLA) وجود دارد که به شدت پلی مرف هستند (۷).

^۱. Antigen presenting cell

دارد. شیوع درگیری خانوادگی در مبتلایان به آلوپسیا آره آتا در مطالعات مختلف، از ۴ تا ۲۸ درصد گزارش شده است و برخی معتقدند که حتی می‌توان گفت آلوپسیا آره آتا ممکن است به ارث برسد (۱۵). شیوع درگیری خانوادگی در مطالعه حاضر ۲۰ درصد به دست آمد که در محدوده گسترۀ سایر مطالعات قرار ممکن است.

یکی دیگر از فاکتورهایی که ارتباطش با این بیماری در مطالعات مختلف بررسی شده است، دارابودن استرس است (۱۵). در مطالعه حاضر، شیوع استرس در بیماران ۷۶/۶ درصد است و این مقدار بین بیماران و افراد کنترل معنی دار است ($p=0.01$). بنابراین، استرس طبق یافته های ما مم تواند در ایجاد این بیماری مؤثر باشد.

در بررسی آماری ارتباط بین فاکتورهای دموگرافیک با $HLA-DQB1^{*3}$, هیچ یک از فاکتورهای دموگرافیک رابطه معنی‌داری با این ال ندارند که نشان می‌دهد که وجود این ال در بیماران تأثیری در فاکتورهای دموگرافیک بررسی شده ندارد.

در مجموع، یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که وجود الـHLA-DQB1*3 با ایجاد بیماری الپسیا آره آتا رابطه‌ای نداشته و وجود این الـHLA بر فاکتورهای دموگرافیک در این بیماران مؤثر نیست؛ اما وجود استرس در ایجاد این بیماری در جمیعت مورد بررسی دخبار است.

منابع

1. Gordon KA, Tosti A. Alopecia: evaluation and treatment. Clinical, Cosmetic and Investigational Dermatology 2011;4:101.
  2. Singh G, Lavanya M. Topical immunotherapy in alopecia areata. International Journal of Trichology 2010;2(1):36.
  3. Abbas AK, Lichtman AH. Cellular and Molecular Immunology 6 ed2014.
  4. Entz P, Blaumeiser B, Betz RC, Lambert J, Seymons K, Eigelshoven S, et al. Investigation of the HLA-DRB1 locus in alopecia areata. European Journal of Dermatology 2006;16(4):363-7
  5. Kaur H, Kumar S, Kaur G, Kaur M, Rathore M. Alopecia: Factor contributing, diagnosis and treatment. International Journal of Pharmaceutical, Chemical and Biological Sciences (IJPCBS) 2013;3.
  6. Paus R, Cotsarelis G. The biology of hair follicles. New England Journal of Medicine 1999;341(7):491-7.
  7. Kavak A, Baykal C, Özarmağan G ,Akar U. HLA in alopecia areata. International Journal of Dermatology 2000;39(8):589-92.

انتخاب و فعال شدن سلول های T^{CD4+} نقش دارند و سلول های T^{CD4+} هر دو نوع پاسخ های ایمنی همورال و سلولی را بر علیه آنتیژن های پروتئینی تنظیم می کنند . (۱۰)

نقش مولکول HLA-DQ در بیماری‌های خودایمنی با نقش آن‌ها در ارائه آنتیژن به سلول‌های T مرتبط است؛ یعنی، باعث ارائه یک پپتید خودی تغییریافته به سلول‌های T شده و می‌تواند یک بیماری خودایمنی ایجاد کند (۴).

مطالعات گوناگونی اشاره به افزایش فراوانی ال HLA-DQB1*03 در سما، آن AA دارد (۱۲، ۱۱، ۷).

مطالعه‌ای یک افزایش معنی دار فراوانی آنتیژن HLA-DQB1*03 را اثبات کرده است (۱۲). دو مطالعه دیگر ال HLA-DQB1*03 را به عنوان یک مارکر مستعدبودن به بیماری AA در جمعیت ترکیه گزارش کرده‌اند (۱۳)، (۱۴). اما مطالعات این پژوهش نتوانست ارتباط معنی داری بین این آنتیژن و بیماری AA یافت کند (OR=1.16, 95%CI=0.2-4.9, P=0.8).

مطالعات مختلف، شیوع درگیری ناخن در افراد مبتلا به آلوپسیا آره آتا را مورد بررسی قرار داده‌اند. میزان این درگیری گستره بسیار وسیعی داشته و از ۷ تا ۶۶ درصد برآورده است (۱۴). شیوع درگیری ناخن در بیماران در مطالعه ما ۳۰ درصد بود که هم از نظر شیوع کلی در گستره برآورده شده سایر مطالعات قرار

8. Dorman JS, Bunker CH. HLA-DQ locus of the human leukocyte antigen complex and type 1 diabetes mellitus: a HuGE Review 2000.
9. Doganay L, Tuncer I, Katrinli S, Enc FY, Ozturk O, Colak Y, et al. The effect of HLA-DQB1 alleles on virologic breakthroughs during chronic hepatitis B treatment with genetically low barrier drugs. *Clinics and Research in Hepatology and Gastroenterology* 2013;37(4):359-64.
10. Colombe BW, Lou CD, Price VH, editors. *The genetic basis of alopecia areata: HLA associations with patchy alopecia areata versus alopecia totalis and alopecia universalis*. Journal of Investigative Dermatology Symposium Proceedings 1999: Nature Publishing Group.
11. Welsh EA, Clark HH. Human leukocyte antigen-DQB1* 03 alleles are associated with alopecia areata. *Journal of Investigative Dermatology* 1994;103(6):758-63.
12. Ahmet A, ORKUNOGLU E, SENGUL A. HLA class II alleles in patients with alopecia areata. *European Journal of Dermatology*. 2002;12(3):236-9.
13. Aliagaoglu C, Pirim İ. Association between alopecia areata and HLA Class I and II in Turkey. *The Journal of Dermatology* 2005;32(9):711-4.
14. Islam N, Leung PS, Huntley AC, Gershwin ME. The autoimmune basis of alopecia areata: A comprehensive review. *Autoimmunity Reviews* 2015;14(2):81-9.
15. Gilhar A, Etzioni A, Paus R. Alopecia areata. *New England Journal of Medicine* 2012;366(16):1515-25.

Investigation of HLA-DQB1*3 allele in patients with Alopecia Areata

Saba Tarshaei, Elham Moslemi, Akram sadat Tabatabaei Panah*

Department of Biology, Islamic Azad University, East Tehran Branch, Tehran, Iran

*Corresponding author e-mail: tabatabaeipanah@gmail.com

Abstract

Background and Objective: Alopecia Areata (AA) is a multifactorial disease characterized by hair loss especially from the scalp affecting approximately 5.3 million people. Since major histocompatibility complex (HLA) region is considered to be associated with AA susceptibility, the effect of HLA-DQB1*3 allele frequency was investigated in the present study in AA patients and their respective controls.

Materials and Methods: This study consisted of 30 patients with AA (13 females and 17 males, with a mean age of 26.3 ± 2.28 years) and 15 healthy controls (5 females and 10 males, with a mean age of 30.1 ± 1.5). DNA was extracted from blood samples using DNG plus method and PCR-SSP was used to detect HLA-HLA-DQB1*3. Furthermore, association of this HLA allele with some baseline clinical and demographical features was assessed.

Results: The frequency of the HLA-DQB1*3 allele was not significantly higher in patients (23.3%) as compared to the controls (26.7%). We found no association with family history, stress, phobia, and onset of the disease in patients with AA ($p > 0.05$).

Conclusion: Our data do not show a correlation between the HLA-DQB1*3 allele and occurrence of AA in population.

Keywords: HLA-DQB1*3, PCR-SSP, Alopecia Areata, Autoimmune disease